

N:o 17.

Af Herr Nils Larson m. fl.: *Angående afskrifning af grundskatterna samt rustnings- och roteringsbesvären.*

Redan år 1873 hafva Riksdagens båda Kamrar hvar för sig beslutat och Riksdagen samfäldt uti underdånig skrifvelse den 24 Maj samma år för sin del förklarar, att, ej mindre rustnings- och roteringsbesvären med deraf härflytande kostnader borde efter hand minskas och slutligen försvinna, än äfven grundskatterna upphöra mot det att jordbruksfastighet åsättes bevilling efter samma grunder som gälla för all annan fastighet, allt under förutsättning af härväsendets ordnande på ett sätt, hvarigenom den indelta armén icke vidare blefve behöflig för åstadkommande af ett för landets sjelfständighet^o betryggande och efter våra förhållanden lämpadt försvar.

De skäl, hvilka grundlagt detta uttalande från Riksdagens sida, äro i den underdåniga skrifvelsen anförda och lära, såsom af Riksdagen redan pröfvade och godkända, icke böra nu åter upprepas. Men utom dessa och utom önskvärdenheten att under en tid af så väl yttre som inre lugn få afsluta ett reformarbete af den vikt och betydelse i politiskt och socialt hänseende, som det nu ifrågavarande, finnas ännu andra skäl, hvilka icke mindre torde för tjena beaktande därför, att de hitintills under våra offentliga förhandlingar icke låtit så mycket höra utaf sig.

Det torde nemligen härvid icke böra helt och hållet lemnas å sido, att på samma gång jordbruket haft sig ålagdt att till samhällets bestånd och för upprätthållandet af landets sjelfständighet bidraga med särskilda skatter och prestationer, hvarifrån andra näringsklasser varit befriade, jordbruket ock tillföre varit tillförsäkradt uteslutande besittning af en motsvarande, inkomstgifvande rättighet, som i senare tid blifvit för allmänt ändamål från jordbruket skild.

Bränvinstillverkningen inom landet var en binäring till jordbruket, och

det kan icke bestridas, att den såsom sådan medförde väsentliga fördelar, i det att den gaf ökadt afsättningsvärde åt de jordbrukets alster, som dervid användes, under det att affallet bevarades åt ladugården och åkerbruket.

Emellertid fans det nödigt i och för ett allmänt sedligt ändamål, äfvensom för att bereda staten ökade inkomster, att skilja denna näringsgren från jordbruket och förvandla den till en fabriksnäring, som endast af ett fåtal kan utöfvas.

Vi hafva ingalunda för afsigt att härmed uttala något klander öfver hvad som sålunda i detta afseende skett. Vi tro, att hufvudändamålet dermed till icke oväsentlig del vunnits, om än icke så få röster af en motsatt mening derom från skilda delar af landet under de senare åren försports. Det hör dock icke hit att söka utreda huru dermed i verkligheten förhåller sig. Men lika visst som det är, — att biändamålet icke förfelades och att åt staten bereddes ökade inkomster, vida öfverstigande den summa, hvartill indelningsverket och grundskatterna sammanlagdt uppskattats, samt att staten derigenom satts i tillfälle att med frikostig hand och, så vida en tjenstefullmakt får anses som kontrakt, ofta nog utöfver ingångna aftal af mer eller mindre färskt datum, tillgodose de anspråk, som under tiden blifvit på statsverket ställda; — lika visst är det äfven, att den stora mängden af jordbrukare beröfvades en inkomstgifvande rättighet, hvars värde — oafsedt sedermera tillkomna oegentligheter i försäljningslagen, hvarigenom de naturliga handelsplatserna, *städerna*, satts i tillfälle att på ett temligen godtyckligt sätt och till egen vinning beskatta den konsumerande allmänheten — torde kunna bedömas efter måttet af det motstånd, frågan om tillverkningsrättens borttagande rönne från den oprivilegerade jordbruksnäringens målsmäns sida.

Vi upprepa dock å nyo, att vår afsigt härmed icke är att upprifva gamla sår eller att nu uttala klander öfver den af statsmakterna i berörda hänseende redan för många år sedan vidtagna åtgärden. Men vi hafva trott det böra tillåtas oss att vid detta tillfälle göra en hemställan till dem, hvilka förmäla sig tro, att hvad som är *gammalt* också är *rätt*, och hvilka vanligen, då det är fråga om beredande af likställighet i skattebördor, tala om *ersättning* och likasom vilja säga, "*vi lemna endast per extra kontant*": huruvida det icke må vara förenligt med deras rättsbegrepp — *att vid liqvinden icke glömma förskottet*.

En förmån, som jordbruket i likhet med alla andra näringsgrenar inom vårt land från äldre tider åtnjutit, var *tullskyddet*. Detta skydd verkade till uppehållande af ett högre pris på de produkter, jordbrukaren hade att afyttra till förbrukning inom riket, och på det sättet fördelades de å jordbruket hvilande skattebördorna jemväl på alla öfriga närings- och samhällsklasser, om ock fördelningen måhända icke alltid blef den rättigaste, då den

ju ibland kunde utfalla så, att jordbrukaren derigenom återfick nästan allt hvad han i skatter betalt. Fastän indirekt, fingo således i verkligheten alla inom samhället, hvar i sin mån bidraga äfven till de skatter och bördor, som direkte hvilade särskildt å jordbruksnäringen.

Om ock i hög grad bristfälligt, var det, med vissa undantag, dock ett slags jemnvigtsförhållande mellan skyldigheter och förmåner, som äfven den äldre beskattningslagstiftningen afsåg. Det kan icke nekas, att detta jemnvigtsförhållande blifvit, i hvad den icke privilegierade jordegendomen angår, till dennes nackdel under senare tiden rubbadt, då rättigheterna borttagits, under det att skyldigheterna ännu kvarstå och under det att i motsats härtill andra näringar, t. ex. fabriksnäringarna, fått bibehålla förmånen att genom tullskyddet beskatta konsumenten, men fritagits från den nyss antydda forna delaktigheten i bördorna. Den svenska bonden betalar nu de extra utskylderna till staten — på det att bevillningen må vara lindrig för den fabrik, till hvilken han erlägger tull; han lönar soldaten, som mot fiendeanfall skall försvara den stapelstad, till hvilken han betalar tolag. Han vet väl af erfarenhet, att han får höra beskyllningen för "krass egennytta" och, på det att måttet må varda fylldt, till och med för "förräderi", då han yrkar på rättelse; men han vet tillika, att, till följd af den utveckling, vårt land lyckligtvis i alla hänseenden uppnått, så väl handeln som alla andra naturliga grenar af industriell verksamhet redan böra anses hafva vuxit ifrån skötebarnets rätt och att icke längre en tvingande nödvändighet påkallar, att jordbruket såsom moder skall vidare nödgas för deras välbefinnande lemna tillskott direkte från eget bröst; och han hoppas ännu, att rättelsen skall komma, ty Riksdagen har sagt det, och Kongl. Maj:t har sagt det äfven.

På sätt vi här ofvan sökt ådagalägga, är det icke minst genom de i senare tid vidtagna ensidiga åtgärderna, som den egentliga orättvisan till hufvudsaklig del uppkommit; och talet om att den skulle hafva under tidernas lopp utjemnats med egendomsvärdena och derföre ej mera böra såsom orättvisa anses, förlorar då all betydelse, likasom det ur samma synpunkt sedt, följer, att krafvet på rättelse är lika berättigadt för de skattehemman, hvilka uppkommit af krono, som för de ursprungligen enskilda hemmanen.

Enahanda synes förhållandet jemväl böra vara i fråga om räntan af skattefrälsehemman. Den så kallade eganderätten till denna ränta har utan någon förskyllan från skattemannens sida blifvit af staten försäld eller på annat sätt öfverlätten till enskilda personer. Det torde väl kunna sättas i fråga, huruvida staten må anses hafva egt någon i samhällsinrättningens natur eller annorledes grundad rätt till bedrifvande af en dylik handel, hvarigenom medlemmar af samhället, i stället för den naturliga pligten och den dermed lika naturligt förenade rätten att i mån af samhällets behof till detsamma lemna

sina bidrag, fingo sig och efterkommande ålagdt att för all framtid och utan afseende på samhällets kraf vara skattskyldige under enskilda personer. Men härmed må vara huru som helst, det är dock ett faktum, att skattefrälseräntan utgår på grund af sådan öfverlåtelse från staten och icke, såsom fallet är med frälse-skatte-äntan, på grund af enskildt aftal emellan räntegifvare och räntetagare. Följden af öfverlåtelsen har emellertid varit den, att skattefrälsebönderna, på sätt mångfaldiga klagomål ådagalagt, blifvit mer betungade än eljest skulle hafva skett, och de äro det för närvarande mer än någonsin sedan kronans räntor och tionde, men icke motsvarande utskylder af skattefrälsehemman omsatts till visst belopp i penningar. Detta förhållande tillsammans med den omständigheten, att statens rätt att *sälja* skatter måste anses hafva varit minst sagdt tvifvelaktig, synes hafva bort, så snart redigare samfundsbegrepp inträdt, innebära tillräcklig maning för staten, att återinlösa de försålda skattetitlarna; men då sådant, med undantag af hvad som genom Carl XI:s reduktion till staten återfördes, ännu hitintills icke skett, så torde åtminstone numera så väl rättvisa och billighet, som nödig omtanke om statens fullmyndighet att kunna öfver skatter förfoga efter för hvarje tid sig företeende omständigheter, oafvisligen fordra, att den antydda åtgärden icke längre undanskjutes; och detta så mycket hellre, som det väl må anses tillhöra en sida af den stora frågan om bevarandet af svenska folkets sjelfständighet och anseende: — ty det skulle med något skäl kunna sägas, icke blott att den stat icke är sjelfständig, hvars rätt till skatter till större eller mindre del befinner sig på främmande händer, och hvars makt att låta samtliga skattskyldige vederfaras en för dem alla lika gynsam behandling sålunda är inskränkt, utan äfven att statens värdighet icke väl tillgodoses, om denna rätt icke återförvärfves, der den någon gång under tillfälligt betryck blifvit afträdd.

Beträffande frågan derom, huru ersättning åt staten kan beredas för den minskning i inkomst, afskrifningen skulle vålla, utbedja vi oss, för undvikande af en allt för stor vidlyftighet, att få hänvisa till den af förberedande skattejemkningskomitén derom afgifna utredning, och anförä i detta hänseende endast komiténs slutomdöme, som återfinnes å 20:de sidan af det tryckta betänkandet, så lydande: "Sjelfva afskrifningen af grundskatter samt rustnings- och roteringsbesvär skulle således allenast kräfva, utöfver allmänna bevillingens normala och naturenliga utveckling, en ökning af densamma med lägst 33 $\frac{1}{4}$, och högst 40 procent".

Nu är det visserligen sant, att de af komitén gjorda beräkningarna icke omfatta de af oss här ofvan omförmälda skattefrälseräntorna; men då dessa uppgå blott till omkring 150,000 kronor, eller cirka 1 $\frac{1}{2}$ procent af grundskatternas samt rustnings- och roteringsbesvärens sammanlagda belopp,

och sålunda ej utgöra någon afsevärd summa i förhållande till det hela, så lärer tillägget af dem icke kunna vålla rubbning i de gjorda beräkningarna, hvilka i allt fall icke kunna vara annat än blott tillnärmelsevis exakta. Det visar sig häraf, att en under så lång tid utsträckt afskrifning, som den, hvilken vi här nedan föreslå, icke möter stora svårigheter; och det torde numera knappast finnas anledning att antaga, att lösningen af den stora frågan skall kunna ske på ett i finansielt hänseende för staten förmånligare sätt, i händelse den än vidare fördröjes.

Sin största betydelse har frågan i allt fall ur rent social eller politisk synpunkt. Och utom hvad vi i sådant hänseende här ofvan till någon del antydtt, tillåta vi oss att åberopa det om en högsinnad uppfattning vittnande uttalande derom, som enligt bilagan N:o 6 f) till Kongl. Maj:ts nådiga proposition om statsverkets tillstånd och behof den 12 Januari 1877, pag. 3—6, förekommer uti Herr Statsrådets och Chefens för Finansdepartementet yttrande till statsrådsprotokollet den 30 December 1876.

I fråga om bildandet af det försvar, som skulle sättas i stället för det vi hittills ega, har Riksdagen år 1873 — det enda tillfälle, då båda Kamrarna i denna fråga i hela dess vidd fattat sammanstående beslut — förklarar sin åsigt vara: att, med utsträckt tillämpning af den allmänna värnpligten, arméns organisation borde grundas på stamprincipen; att, med *befälsstam* "förstodes icke blott öfverbefäl, utan äfven underofficerare, korpraler, vice korpraler och kadersoldater"; att stammen borde blifva föga mindre talrik än den nuvarande indelta arméns effektiva styrka; samt att för stammens bildande frivilligheten i främsta rummet skulle tagas i anspråk, mot den ersättning af statsverket, som för sådant ändamål kunde blifva behöflig.

På dessa af Riksdagen antagna och vid sistlidne Riksdag af Andra Kammaren närmare bestämda grunder hafva vi utarbetat det förslag till ny arméorganisation, som vi uti särskild motion tagit oss friheten underställa Riksdagens pröfning; och under förutsättning, att nämnda förslag varder i hufvudsakliga delar godkändt, våga vi härmed, under åberopande för öfrigt af den utaf Herr Kammarrådet Albert Andersson gjorda utredning samt Arméförvaltningens, Förvaltningens af sjöärendena, Kammarkollegii och Statskontorets deröfver afgifna underdåniga utlåtande, angående rustnings- och roteringsbesvärens samt grundskatternas afskrifning, vördsamt hemställa, det Riksdagen måtte för sin del besluta:

1:o. *Beträffande grundskatterna,*

att ränta och kronotionde å hemman eller lägenhet i jordeböcker och räkenskaper sammanföras till en summa, under benämning grundskatt;

att med denna grundskatt äfven sammanföres den till statsverket ingående ersättning för arbets- eller hofveriskyldighet, som ålegat vissa hemman och lägenheter i Skåne äfvensom åtskillige under f. d. öfverstebostället Lilla Bjurum i Skaraborgs län förut arbetskyldige hemman; börande dervid denna ersättning, der den icke redan blifvit till ett oföränderligt penningbelopp bestämd, dertill omsättas i den ordning som för grundräntor och kronotionde i allmänhet är stadgad;

att grundskatt å jord af skatte- eller frälsenatur, öfverstigande för särskildt hemmansnummer eller lägenhet fem kronor — med undantag för grundskatt å sådan efter år 1809 kronan afhänd fast egendom, hvilken näst före öfverlåtelsen icke varit under stadgad åborätt upplåten — äfvensom dels kronan behållen ofvannämnde minimibelopp öfverstigande grundskatt å ecklesiastikstatens boställen samt å hemman eller lägenheter, hvilka innehafvas af enskildt verk, menighet eller inrättning, dels ock presternes utlagor, såvida dessa för särskildt pastorat öfverstiga fem kronor, afskrifvas på det sätt att eftergiften bestämmes första året till tio för hundra och sedermera hvartannat år till fem för hundra af grundskattens eller utlagornas ursprungliga belopp;

att denna afskrifning skall taga sin början med 1879 års utskylder;

att der i öfrigt, enligt hvad ofvan är sagdt, afskrifningsbar grundskatt för särskildt hemmansnummer eller lägenhet eller presternes utlagor för särskildt pastorat icke öfverstiga fem kronor, ifrågavarande grundskatt och utlagor skola oakortadt utgöras under de första fjorton åren af afskrifningstiden, eller till och med år 1892 och derefter helt och hållet upphöra.

att grundskatt å sådan efter år 1809 från kronan under enskild eganderrätt öfverlåtten egendom, hvilken näst före upplåtelsen icke innehafts med stadgad åborätt, fortfarande skall utgöras till oförminskadt belopp, med rättighet för vederbörande egare att när som helst friköpa sig från grundskattens utgörande genom erläggande, antingen på en gång af en lösningssumma af femton gånger grundskattens belopp eller ock under tio på hvarandra följande år af grundskattens dubbla belopp, i hvilken sistnämnda händelse staten för årsbetalningens fullgörande skall ega lika säkerhet som för grundskattens utbekommande;

att grundskatt å de för statsverkets räkning utarrenderade egendomar skall, der nu gällande arrendekontrakt sådant föreskrifva, oakortadt utgöras intill dess, vid upprättande af nya kontrakt om dessa egendomar eller deras disponerande på annat sätt, grundskatten kan utan förlust för statsverket upphöra;

att grundskatt å militära och civila boställen skall vid afskrifningens början helt och hållet upphöra; den Kronan behållna grundskatt af dessa egendomar dock endast så vida densamma kan statsverket ersättas genom

en motsvarande minskning i vederbörande embets- eller tjänstemans penninge-
aflöning;

att sådan i kronans jordeböcker upptagen grundskatt å ecklesiastike
boställen samt å hemman och lägenheter tillhöriga enskildt verk, menighet
eller inrättning, som är vederbörande boställsinnehafvare eller hemmansegare
anordnad skall vid afskrifningens början ur jordebok och räken skaper ute-
slutas;

att någon afskrifning icke skall ega rum, vare sig af de skogsräntor,
som utgöras för områden, hvilka i ersättning för privilegierad stockfångst
blifvit åtskilliga sågverk i de norra länen upplätne, eller af de afgifter, hvilka
blifvit åsatta åtskilliga inom nämnda län belägna, åt enskilde endast tills
vidare upplätta lägenheter; börande dessa räntor och afgifter redovisas under
titel arrendemedel;

att den arbets- eller hofveriskyldighet, som ännu åligger en del hemman
och lägenheter i Skåne mot afkortning å hemmanens och lägenheternes räntor
skall afskrifvas på det sätt, att, sedan den spanmålsavgift, som af hemmanen
for dras såsom ersättning för befrielse från arbetsskyldigheten och hvilken
likasom det penningebelopp, hvartill en del lägenheters arbetsskyldighet blif-
vit uppskattad, kan antagas motsvara arbetets värde, samt de dagsverken
öfriga lägenheter böra utgöra, blifvit omsatta till penningar i den ordning,
som för grundräntor och kronotionde är bestämd, hvarje arbetsskyldigt hemman
och lägenhet årligen af statsmedel tillgodonjuter ersättning motsvarande så
stor procent af det antagna värdet å arbetsskyldigheten, som till och med
året näst före ersättningens utbetalande blifvit afskrifven; börande, om arbets-
skyldigheten, under afskrifningstiden upphör, det för densamma bestämda
värde jemte den för arbetsskyldigheten afkortade räntan, minskade enligt den
allmänna afskrifningsplanen, utgöras.

Att räntor å skattefrälsehemman eller sådana räntor, hvilka genom
köp, byte eller gåfva kommit från kronan i enskild persons hand, äfvensom
ej mindre den kronotionde hvilken åtföljer patronaträtt inom vissa församlin-
gar eller under annan enskild eganderätt innehafves, än ock den rätt till
arbete af vissa hemman, som ännu må tillkomma egare af skatte-sålda krono-
egendomar, vid afskrifningstidens början skola af staten inlösas, räntorna efter
1876 års taxeringsvärde, kronotionden, sedan dess värde efter medeltalet af
1868—1877 årens medelmarkegångspris med tillagd forsellönsersättning af
8 öre kubikfoten för råg och korn och 6 öre kubikfoten för hafre blifvit
kapitaliseradt efter fem för hundra, med det sålunda erhållna kapitalbelopp,
och arbetsskyldigheten, efter dess uppskattning i dagsverken, med det belopp,
som genom tillämpning af förut nämnde års medelmarkegångspris och kapitali-
sering efter nyss anförda måttstock uppkommer;

Att der vederbörande ränte- eller tiondeegare eller den som eger tillgodonjuta arbetet, eller egare af inteckning i frälseränta icke åtnöjes med förutnämnda lösningspris eller värdet å sådan ränta icke är i 1876 års taxeringslängd särskildt upptaget, inlösningspriset skall bestämmas af tre gode män, af hvilka Kongl. Maj:ts Befallningshafvande å kronans vägnar, samt ränte- eller tiondeegare eller den som eger tillgodnjuta arbetet, utse en hvardera och domstolen i orten den tredje; börande i öfrigt föreskrifterna i Kongl. förordningen den 14 April 1866 angående jords eller lägenhets afstående för allmänt behof härvid i tillämpliga delar tjena till efter rättelse;

att de sålunda inlösta räntorna och kronotionden samt de i stället för arbetsskyldigheten bestämda dagsverken skola omsättas enligt föreskrifterna i Kongl. kungörelsen den 11 Maj 1855 och Kongl. förordningen den 23 Juli 1869 samt till kronan utgöras med rätt för vederbörande skattskyldige till afskrifning efter den här ofvan angifna allmänna planen;

att räntor, som äro af frälseskattenatur eller äro med dessa jemförliga, skola, för så vidt de äro i jordeböcker och räkenskaper upptagna, derutur uteslutas utan rubbning i öfrigt af skyldigheten att desamma utgöra;

att alla i jordeböcker och räkenskaper förekommande anordnade ränte- och tiondeanslag, för hvilka något besvär i stället utgöres eller hvilka utgöra ersättning för jordförluster i följd af kanal- och väganläggningar, så snart afskrifningen tager sin början, till statsverket indragas emot ersättning af statsmedel till vederbörande, svarande mot ränte- eller tiondeanslagets i jordeboken upptagna belopp;

att förmånen af grundskatternas afskrifning å de under bruk skatteköpta hemman skall tillgodokomma åboen;

att någon ny eller tillökad grundskatt från och med afskrifningstidens början icke skall åsättas, med undantag för:

a) rekognitionsskogar samt sådan jord, hvilken, utan uppodlingsskyldighet till följd af redan meddeladt beslut, skall emot erläggande af skatteköpeskilling och utgörande af grundskatt, till enskilde öfverlätas; börande, då upplåtelse under enskild eganderätt af dylik egendom framdeles sker, köparen förpligtas att, jemte erläggande af skatteköpeskilling enligt nu gällande stadganden, friköpa sig från skyldigheten att utgöra grundskatt genom erläggande af en löseskilling, motsvarande femton gånger grundskattens belopp;

b) sådana skogsområden, som tilldelas sågverk i de norra länen i ersättning för privilegierad stockfångst; börande dessa områden icke vidare till hemman indelas, utan enligt hittills gällande stadganden, alltid åsättas skogsränta, hvilken, i likhet med hvad beträffande redan åsatta dylika räntor här ofvan är sagdt, skall i räkenskaperna redovisas såsom arrendemedel;

att redan åsatt grundskatt, hvilken, först sedan afskrifningen börjat, efter åtnjutna frihetsår skall utgöras, må den skattskyldige eftergifvas;

att sådana trakter å öfverloppsmarkerna inom Stora Kopparbergs län och de norrländska länen, hvilka erbjuda ringa tillfällen till odling och, vare sig genom sitt läge i oregelbundna figurer inom och emellan byars och utbrutna hemmans områden eller eljest genom sin särskilda beskaffenhet, icke äro lämpliga att såsom kronoparker bibehållas, alltid skola utan åsatt grundskatt åt den högstbjudande under eganderätt å auktion försäljas, med förpligtelse för köparen, dels om marken är emot smörränta upplåten fäbodlägenhet att lemna innehafvarne deraf ostörde i deras rätt till bete och nödigt bränsle äfvensom till virkesfångst för hus och hägnader, som för betesrättens begagnande äro behöfliga, dels ock att, i fråga om nyttjanderätten till den å marken växande skog vara underkastad enahanda bestämmelser, som, i afseende på skog å skattehemman, uppkommit af nybygge, hvilket hädanefter från kronan upplåtes, enligt Kongl. förordningen den 29 Juni 1866 gälla för sådant hemmans egare;

att skattemannarätt icke allenast till kronorusthåll, säterier och bergsmanshemman, utan ock till andra sådana under åborätt upplåtna, kronan tillhöriga hemman och lägenheter, hvilkas åboar af Kongl. Maj:ts Befalningshafvande antagas och som enligt hittills gällande föreskrifter, emot till Statsverket ingående afgift, kunna till skatte köpas, skall, utan erläggande af särskild köpeskilling eller annan afgift, tillkomma den person, som derå vid den tid, då denna förändring vidtager, innehar lagligen befästad, med skatteköpsrätt förenad besittning, eller pröfvas vara dertill berättigad; samt

att, efter behörig utredning angående innehafvarens besittningsrätt och när densamma funnits vara ostridig och af beskaffenhet att, enligt hittills gällanden stadganden, skatteköpsrätt dermed varit förenad, Kongl. Maj:ts Befalningshafvande har att förordna om ofvannämnda hemmans och lägenheter omföring i jordeboken ifrån krono till skatte och derom hos Kammarkollegium göra anmälan;

2o. Beträffande västnings- och roteringsbesvären:

Att dessa besvär äfvensom de utskylder, hvilka, emot befrielse från eller lindring i roteringen uti vissa orter utgöras, skola afskrifvas samtidigt med och efter samma allmänna afskrifningsplan, som för grundskatterna häröfvan blifvit föreslagen, med undantag för:
a) extra roteringen och fräiserusttjensten, äfvensom presterskapets åtgående att vid inträffande krig utgöra krigsgård i spannmål, hvilka skyldigheter skola vid afskrifningstidens början helt och hållet upphöra;

b) de på grund af kontrakt vakanta rusthåll eller rotar, hvilkas vakansafgifter understiga det medelvärde, för ett rusthåll eller en rote, som här nedan omförmäles; börande dessa rusthåll eller rotar först då komma i åtnjutande af afskrifning i likhet med rusthåll och rotar i allmänhet vid samma regemente, corps eller båtsmanskompani när vakanskontrakten upphöra och vakansafgifterna erläggas efter berörda medelvärden, eller afskrifningen fortgått så långt, att den qvarstående planmessiga rustnings- eller roteringskostnaden för ett rusthåll eller en rote icke öfverstiger vakansafgiften;

att prestationerna vid hvarje rusthåll eller rote bestämmas regements-, corps- och, vid båtsmanshållet kompanivis till nedannämnda värden, nemligen:

vid Lifregementets dragoncorps och		
„ Lifregementets husarcorps	400	kronor
„ Smålands husarregemente	350	„
„ Skånska husarregementet	330	„
„ Skånska dragonregementet	320	„
„ Lifregementets grenadiercorps	300	„
„ Andra Lifgrenadierregementet	310	„
„ Vestgöta regementet	330	„
„ Smålands grenadierbataljon	290	„
„ Jemtlands hästjägarecorps (för dubbelrote)	260	„
„ Första Lifgrenadierregementet	190	„
„ Uplands regemente	180	„
„ Vermlands „		
„ Skaraborgs „	170	„
„ Kalmar „		
„ Södermanlands „	130	„
„ Elfsborgs „		
„ Kronobergs „	160	„
„ Vestmanlands „		
„ Jönköpings „	150	„
„ Nerikes „		
„ Dalregementet	140	„
„ Bohusläns regemente		
„ Helsinges regemente	120	„
„ Westgöta-Dals „	210	„
„ Norrbottens fältjägarecorps	100	„
„ Jemtlands fältjägarecorps		
„ Vesterbottens fältjägarecorps	110	„
„ Norra Skånska infanteriregementet		
„ Södra „		

vid Första Blekinge kompani	}	.....	110 kronor
” Fjerde ” ”			
” Sjette ” ”	}	.....	120 ”
” Andra ” ”			
” Tredje ” ”	}	.....	100 ”
” Femte ” ”			
” Första Södra Möre kompani			
” Andra ” ” ”	}	.....	140 ”
” Tredje ” ” ”			
” Tjust kompani	}	.....	140 ”
” Södra Roslags Andra ”			
” Norra ” Första ”	}	.....	120 ”
” Smålands ” ”			
” Östergötlands ” ”	}	.....	120 ”
” Bohus Första ” ”			
” ” Andra ” ”	}	.....	110 ”
” Westergötlands ” ”			
” Första Norrlands Första ”	}	.....	100 ”
” ” ” Andra ”			
” Andra ” Första ”	}	.....	150 ”
” Första Södermanlands kompani			
” Andra ” ”	}	.....	130 ”
” Södra Roslags Första ”			
” Gotlands Första ”	}	.....	110 ”
” ” Andra ”			
” Södra Hallands ” ”	}	.....	100 ”
” Ölands Första ” ”			
” ” Andra ” ”	}	.....	150 ”
” Norra Roslags Andra ”			
” Norra Hallands ” ”	}	.....	130 ”
” Andra Norrlands Andra ”			
Frälseroteringen i Kalmar och Blekinge län		.....	” 130 ”

Att liquiderna emellan statsverket, å den ena sidan, och rust- eller rotehållare, å den andra, under hela afskrifningstiden skola verkställas efter nyssnämnda värden med undantag för:

a) soldatrotarne inom Särna, Idre och Hede byalag i Stora Kopparbergs län, båtsmansrotarne på Visingsö samt de nio båtsmansrotar i Kalmar län för hvilka presterskapet emot eftergift af sina utlagor erlägga vakansafgift, å hvilka rotar värdena skola utgöra samma belopp, hvarmed vakansafgifterna för dessa rotar nu utgöras;

b) utsockne frälsehemman i Halland och med ordinarie rotering, till hälften emot annan roterad jord, belagda hemman inom de f. d. privilegierade jernbergslagerna, hvilka hemmans roteringsskyldighet för hvarje rote skall bestämmas till hälften af ofvannämnda medelvärde;

c) de på grund af kontrakt vakanta rusthåll och rotar, för hvilka ofvannämnda medelvärden endast skola tillämpas, i mån som kontrakten löpa till ända eller vakansafgiften är högre än medelvärdet, sådant det, efter afräkning af hvad som blifvit afskrifvet, årligen befinnes;

att rust- och rotehållare skall vara skyldig att äfven under afskrifningstiden utgöra rustnings- och roteringsbesväret effektivt, intill dess ryttaren, soldaten eller båtsmannen afgår, då rust- eller rotehållaren är skyldig och berättigad att erlægga vakansafgift och derå i behörig ordning tillgodonjuta afskrifning;

att de skyldigheter, som på vissa orter utgöras emot befrielse från eller lindring i roteringsbesväret, skola, för så vidt de icke redan bestå af penningar, dertill omsättas med användande af medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris eller, der å några skyldigheter medelmarkegångspris ej finnes, efter medeltalet af nyssnämnda års markegångspris;

att jemväl hästvakansspanmålen omsättes till penningar efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris;

att vid afskrifningstidens början till statsverket indragas:

a) de Göteborgs stad anslagna rotar inom Sävedals härad;

b) de vakansafgifter af Särna, Idre och Hede byalag, som nu tillgodonjutas af Elfdals socknemän, hvilka befrias från skyldigheten att vid inträffande krig anskaffa de soldater, för hvilka ifrågavarande afgifter utgått;

c) de till regementen och kårer nu ingående vakansafgifter, emot ersättning af statsmedel till vederbörande, svarande emot vakansafgifternas belopp;

att de till statsverket indragna ränte- och tiondeanslag, för hvilka ersättning till rusthåll och rotar nu utbetalas efter årlig medelmarkegång, omsättas till penningar efter medeltalet af 1868—1877 årens medelmarkegångspris, och beloppet deraf med tillagd forsellönsersättning å spanmålen, beräknad till 8 öre kubikfoten för råg och korn samt 6 öre kubikfoten för hafre, för hvarje rusthåll eller rote sammanføres med så väl de till vissa rusthåll eller rotar utgående penningeanslag af statsmedel, som den redan till penningar omsatta grundskatt, hvilken för rustningen eller roteringen hittills frinjutits, men, enligt hvad förut är sagdt, vid afskrifningstidens början skall till statsverket indragas, hvarefter ifrågavarande statsanslag skola, i en summa för hvarje rusthåll eller rote, under namn af rustnings- eller roteringsunderstöd med oförändradt belopp godtgöras vederbörande, på sätt här nedan sägs;

att för rotar, hvilka icke åtnjuta något understöd af statsmedel, afskrifningen försiggår sålunda att, der roteringen utgöres effektivt, roten årligen af statsmedel tillgodonjuter ersättning, motsvarande så stor procent af det antagna värdet å roteringskostnaden, som till och med året näst före ersättningens utbetalande är afskrifven, hvaremot, der roteringskyldigheten fullgöres medelst erläggande af vakansafgift, hvilken, i enlighet med hvad förut är sagdt, bör genom afskrifning minskas, det ursprungliga beloppet deraf, beräknadt till det värde, som för en rote i allmänhet här ofvan är antaget, nedsättes med så stor procent, som till och med året näst före vakansafgiftens erläggande blifvit eftergifven;

att för rusthåll eller rotar, hvilka åtnjuta understöd af statsmedel, afskrifningen verkställas på det sätt, att,

a) der ofvannämnda värde å rustnings- eller roteringskostnaden är större än understödet, vederbörande rust- och rotehållare, så länge besväret utgöres effektivt, jemte nyssnämnda understöd tilldelas en årlig ersättning, motsvarande så stor procent af skilnaden emellan understödet och värdet å rustnings- eller roteringskostnaden, som, enligt den antagna måttstocken för afskrifningen, till och med året näst före ersättningens utbetalande är eftergifven, hvaremot, i händelse rustnings- eller roteringsbesväret fullgöres genom erläggande af vakansafgift, merberörda understöd indrages till statsverket samt rust- och rotehållare årligen erlægga så stor procent af skilnaden emellan ofvannämnda värde å rustnings- eller roteringskostnaden samt nyssnämnda understöd, som vid början af det år, hvarunder inbetalningen eger rum, efter ofvannämnda måttstock för afskrifningen då ännu kvarstår;

b) der det antagna värdet å rustnings- eller roteringskostnaden är lika stort med eller mindre än understödet, detta sistnämnda, så länge besväret utgöres effektivt, skall utbetalas till vederbörande rust- eller rotehållare, utan rättighet för dem att derutöfver tillgodonjuta något ytterligare anslag af statsmedel, men, i händelse rusthåll eller rote är vakant, skall indragas till statsverket emot befrielse för rust- eller rotehållaren från vidare utgifter för rustnings- eller roteringsbesväret;

att sådana boställen och hemman, hvilka nu äro ålagda ordinarie rotering emot full ersättning derför, beräknad efter markegångspriset å kostnaden för en soldat- eller båtsmansrote, från och med afskrifningstidens början och så länge besväret utgöres skola tillgodonjuta ersättning af statsmedel efter de i och för afskrifningen antagna värden å kostnaderna för en soldat- eller båtsmansrote i allmänhet;

att understöd eller ersättning för rustning eller rotering, hvilket af statsmedel utgår, skall vid de årliga uppöfningstammorna för det föregående året till vederbörande utbetalas, likasom äfven de vakansafgifter, hvilka de rustnings- eller roteringskyldige skola utgöra, då erläggas;

att ordinarie eller extra rotering från och med afskrifningstidens början icke skall åsättas, med undantag för nya hemman och lägenheter inom Vesterbottens och Norrbottens län, hvilka, med hänsigt till de gamla med ordinarie rotering in natura derstädes belagda hemmanens rättighet att af nyhemman, i mån som de ingå i skatt, erhålla understöd i roteringen, för så vidt de äro belägna inom det till soldathållet derstädes hörande område samt, i anseende till sin jordnatur, enligt nu gällande stadganden äro underkastade ordinarie rotering, skola, allt efter som de ingå i skatt, nyssnämnda besvär åläggas på det sätt, att rotemantalet, efter jemförelse af hemmanets eller lägenhetens beskaffenhet i förhållande till förut roterade hemman inom orten, föreslås af beredningskomitén inom hvarje socken, pröfvas af vederbörande taxeringskomité och slutligen fastställas af pröfningskomitén; börande derefter för dessa hemman vakansafgift erläggas efter enahanda beräkningsgrund, som för vakansafgifts utgörande i allmänhet här ofvan är sagdt.

Slutligen och enär *kyrkotionden* i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän ursprungligen är en med *kronotionden* lika beskaffad utskyld, hvilken *dels* är kyrkorna behållen, hvarigenom, så långt den kyrkan behållna tionden räcker, endast tiondegifvarne drabbas af byggnads- och underhållsskyldigheten, och *dels* blifvit *antingen* till kronan indragen *eller ock* annorlunda för allmänna ändamål, såsom t. ex. Lunds akademi, vissa elementarläroverk, m. m., anordnad, samt då Riksdagen redan förut genom underdånig skrifvelse den 22 Maj 1873 anhållit om vidtagande af utredning till förberedande af *denna* tiondes omsättning i penningar i likhet med hvad om *kronotionden* stadgats uti Kongl. förordningen den 23 Juli 1869, få vi härmed föreslå, det Riksdagen måtte för sin del besluta:

att, der sådant ännu icke skett, den till andra än församlingarnes egna ändamål anordnade kyrkotionden i Skåne, Halland, Blekinge och Bohuslän indrages till kronan emot ersättning och omsättes i penningar, enligt den för kronotiondens omsättning stadgade grund, samt afskrifves på sätt om grundskatter i allmänhet här ofvan föreslås; och

att Riksdagen må i underdånighet anhålla, det Kongl. Maj:t täcktes efter föregången utredning vidtaga åtgärder för afskrifvande efter samma plan, så fort ske kan, jemväl af den kyrkorna i ofvannämnda provinser behållna eller i öfrigt för församlingarnes egna behof använda kyrkotionden, så att detta sker utan statsverkets betungande.

Stockholm den 19 Januari 1878.

Nils Larsson i Tullus. E. Key. C. A. Larsson. Carl Ifvarsson. Ola Andersson. Liss Ol. Larsson. Pehr Pehrsson. J. G. Jansson. P. Hübinette. P. A. De Joungé.

J. F. Fredricson. A. W. Uhr. Lars Ersson. A. P. Andersson. J. M. Svensson. Isaac Asklöf. J. Andersson. Carl Mejenqvist. S. Johnsson. Magnus Andersson. L. J. Larsson. J. Erickson. Johannes Andersson. J. Johansson i Rasselbygd. Carl Magni. C. I. Bengtsson. J. August Sjö. Jöns Persson. J. P. Nilsson. A. P. Danielsson. C. J. Svensén. Gust. Jönsson. Nils Petersson. J. F. Carlsson. Ola Månsson. Lars Månsson. O. Nilsson. Per Nilsson i Kulhult. Sven Nilsson. Ake Andersson. O. B. Olsson. Johan Jönsson. Anders Nilsson. Märten Trulsson. Nils Nilsson. Christen Assarsson. Ivar Månsson. S. Andersson. Anders Persson. C. Christensson. Per Nilsson i Espö. A. Ohlsson. C. A. Jönsson. S. Fr. Norén. Aug. Börjesson. J. Smedberg. P. G. Landberg. A. W. Westerdal. A. Svensson från Skaraborgs län. J. W. Lundqvist. N. J. Boström. Joh. Jonsson. F. Andersson. S. Magnusson. J. N. Biesert. A. Andersson i Intagan. J. E. Billström. Olof Olsson. C. F. Segerlind. Jonas Jansson. A. Andersson i Smedbyn. P. Sahlström. Per Nilsson i Råby. J. Johansson. C. W. Berglind. Gustaf Carlsson. Jan Anderson. Anders Andersson. C. Johanson. Erik Westin. O. Jonsson. M. Jonsson. Anders Larsson. J. Näsman. P. O. Hörnfeldt. Aug. Pettersson. Hans Andersson. Pehr Benjaminsson. A. Bäckström. Pehr Nilsson i Wittjerf. Sven Håkanson. J. Jonasson i Gullaboås. C. E. Hjelm. A. A. Andersson. A. F. Petersson i Ugglakull. L. J. Fahlander. Eric Dofsén. Dan. Isaksson. A. P. Lind. J. Andersson i Knarrevik. Lasse Jönsson. P. Larsson från Gotlands län.

N:o 18.

Af Herr **Ola Anderson** i Nordanå m. fl.: Om förändrad lydelse af § 58 mom. 2 i Kongl. Förordningen om kommunalstyrelse på landet den 21 Mars 1862.

I enlighet med den i Riksdagens underdåniga skrifvelse den 24 Maj 1873, N:o 74, uttalade åsigt, samt med stöd af Herr Statsrådet och Chefens för Finans-departementet yttrande till statsrådsprotokollet den 30 December 1876, äfvensom med åberopande af hvad uti motionerna N:ris 26 i Första kammaren och 119 i Andra kammaren vid sistlidne riksdag anförts, få vi, såsom en följd af vårt förslag i annan motion om ändring i andra artikelns bevillning för jordbruksfastighet, och enär genom förhöjning i bevillningen